

By pass σε άρθρο 16 και Μπολόνια

Θα το διατυπώσουμε απερίφραστα: ο φερόμενος ως νόμος - πλαίσιο για την Παιδεία ούτε την (επιζητούμενη από όλους) μεταρρύθμιση, αλλά ούτε καν αλλαγές επιφέρει στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Τουλάχιστον αυτές, που κατά τον συταγματικό νομοθέτη, αλλά και τη συντριπτική πλειοψηφία του λαού, μπορούν να θεωρηθούν ορθές και σκόπιμες. Πρόκειται για ένα σαφέστατο by pass, μια νέα προσπάθεια να υπερκεραστεί η αντίσταση στην αναθεώρηση του άρθρου 16 και της επιβολής των προβλέψεων της Συμφωνίας της Μπολόνια. Και προς επιβεβαίωση:

Αφού δεν στάθηκε δυνατόν να ανοιχτεί ο δρόμος για την ίδρυση ιδιωτικών Πανεπιστημίων, διά του νόμου - πλαισίου, επιχειρείται να ιδιωτικοποιηθούν τα δημόσια Πανεπιστήμια. Η επιχειρούμενη σύνδεση της αυτοτέλειας των ΑΕΙ με τη σύνταξη τετραετούς ακαδημαϊκού - αναπτυξιακού προγράμματος, ουσιαστικά της εισαγωγής κανόνων μάντζμεντ, που επί της ουσίας σκοπό έχουν τη διασφάλιση των αναγκών για τη λειτουργία τους πόρων, δεν αφήνει περιθώρια αμφιβολίας περί τούτου. Τα προγράμματα σπουδών και η έρευνα, μοιραία και γενικευμένα θα υποταχθούν στις απαιτήσεις των ιδιωτικών επιχειρήσεων, προκειμένου να εξασφαλιστούν τα απαραίτητα για τη βιωσιμότητα των σχολών κονδύλια. Η πρόβλεψη, μάλιστα, περί παροχής δανείων στους φοιτητές, υπογραμμίζει αυτή τη στροφή, με την οποία εγκαταλείπεται η συνταγματική επιταγή περί «δωρεάν Παιδείας».

Η διάκριση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ανάμεσα σε ανώτατη και ανώτερη, που με σαφήνεια κατέγραψε ο συνταγματικός νομοθέτης και δεν τόλμησε, τελικώς, να αμφισβητήσει ο υφιστάμενος νόμος για την Παιδεία, καταστρατηγείται με το σχέδιο νόμου - πλαισίου, με το οποίο εξομοιώνονται, εμμέσως, πλην, όμως, σαφώς, τα ΑΕΙ με τα ΤΕΙ, π.χ. σε ό,τι αφορά το δικαίωμα στην έρευνα και όχι μόνο. Δι' αυτού του τρόπου, εισάγεται από «άλλη οδό» η Συμφωνία της Μπολόνια, που έχει καταγγεληθεί και απορριφθεί από την ακαδημαϊκή κοινότητα, ως προσπάθεια υποβάθμισης της Παιδείας. Παραγνωρίζεται δι' αυτού τρόπου, εκτός των άλλων, η αδήριτη αναγκαιότητα της ύπαρξης πτυχιούχων ενδιάμεσων βαθμίδων εκπαίδευσης (μεταξύ Λυκείου και Ανώτατης) που θα διασφαλίσουν τις συνθήκες για την αναπτυξιακή πορεία του τόπου.

Είναι φανερό ότι ο εμφανιζόμενος ως νόμος - πλαίσιο υποκρύπτει τους σκοπούς μιας ελάχιστης μειοψηφίας που διακατέχεται από την αντίληψη ότι η Παιδεία είναι προϊόν και ως τέτοιο μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εμπορικής - πελατειακής εκμετάλλευσης. Αλλά και ένα προϊόν ακριβό στο οποίο δεν είναι απαραίτητο να έχουν πρόσβαση όλοι οι νέοι και, μάλιστα, να παρέχεται δωρεάν. Η σταδιακή, από χρόνο σε χρόνο, υποχρηματοδότηση της Παιδείας, είναι η απόδειξη περί τούτου¹. Η επίκληση του γεγονότος ότι από χρόνο σε χρόνο αυξάνονται τα ποσά που διατίθενται στην Παιδεία, ουδόλως ανατρέπει αυτή την πραγματικότητα, καθώς στο σύνολό τους τα κονδύλια παραμένουν κάτω του 3,5% του ΑΕΠ, αντί του 5%, που ακόμη και ο προεκλογικός λόγος του κυβερνώντος κόμματος προσδιόρισε ως ελάχιστο όριο.

1. Η Ελλάδα βρίσκεται στην τελευταία θέση ανάμεσα στις 15 χώρες της ΕΕ ως προς τις δαπάνες για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, με δαπάνη ανά σπουδαστή - φοιτητή που φθάνει στο 40,7% του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ η προτελευταία Ισπανία το 69,4% και στον αντίποδα η Σουηδία με 167,3%, η Ολλανδία με 159% και η Αυστρία με 147,5%, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat.